

“L’estat hauria de fer un pacte amb l’islam pacifista”

Josep Massot / La Vanguardia

1. La primera víctima, en una guerra, és sempre la veritat. És cert, d’una banda, que ningú no escolta les Cassandres i, d’altra banda, que per solucionar un problema cal diagnosticar-ne les causes. Vostè diu que «entendre» no és pas «justificar». Dins l’esquerra, hi ha una llarga tradició d’«entendre» per «justificar» la violència revolucionària i el terrorisme dels anys de plom. Una de les estratègies fonamentals de l’Estat Islàmic inclou guanyar la batalla dels mots (l’art de la manipulació) i convèncer que han entaulat una guerra amb l’Occident: uniformes, kalàixnikovs, banderes, himnes. ¿No creu que acceptar la seva terminologia és proporcionar-los una victòria innecessària? Sostenir que França, amb els bombardejos a l’Irak, continua la seva política bèl·lica colonialista, ¿no significa legitimar el gihadisme, que seria així la resposta a un acte injust que no han començat ells?

No crec pas que els gihadistes vulguin convèncer que han desencadenat una guerra a l’Occident amb mots i signes, uniformes i banderes: és la realitat el que ens convenç que aquesta guerra existeix de debò, amb sang als carrers de París i cadàvers a la capital, l’estat de setge a tot el país i la militarització integral de tota la societat. Perquè, per la banda dels combatents de l’Estat Islàmic, hi ha uniformes i armes, himnes i banderes. Existeix un Estat Islàmic, que una niciesa infinita ens obliga a no esmentar amb el pretext que esmentant-lo donaríem existència al que ja existeix perquè ha estat esmentat. Caldria, ens diu l’Estat francès, preferir DAESH, que no és altra cosa que... l’acrònim d’Estat Islàmic! Ara bé, hi ha un Estat i és islàmic, hi ha un califa i dóna ordres als seus soldats, presents a tot el planeta, incloent-hi Europa, a França, evidentment, i també a Bèlgica, com acabem de veure. I aquest Estat fomenta una guerra civil a França: perquè ¿què és una guerra civil sinó la situació en què una part de la població agafa les armes per eliminar una altra part de la societat en nom d’una ideologia que separa els dos camps? Dir que els gihadistes fomenten una guerra civil dirigida pel califa al-Baghdadi no és donar la raó als gihadistes, sinó a la realitat!

D'altra banda, inscriure aquesta guerra en una causalitat que es remunta molt enrere a fi d'explicar per què hem arribat aquí, no és legitimar aquesta guerra, sinó fer una feina de filòsof, en aquest cas una genealogia nietzscheana. Els mitjans de comunicació dominants viuen en l'instant de la immediatesa, en la incultura històrica, en el rebuig de la història i el menyspreu de la genealogia; per això transformen ràpidament tot intent de pensar en legitimació d'allò que és pensat. Com si pensar una erupció volcànica fos donar-li raó! Per a una part dels mitjans de comunicació, pensar és justificar, perquè posseeixen una lògica binària i moral: cal estar a favor del Bé i contra el Mal després que hagin decidit que calia pensar en termes de moralina i que hagin decretat on es trobaven el Bé i el Mal. La feina del filòsof no és com la del capellà, que encensa o beneeix, sinó una feina de radiòleg, que després permet intervenir al cirurgià.

2. L'objectiu gihadista és crear un Califat universal. ¿Oi que és una lluita violenta per crear un Estat nació al territori d'Irak-Síria i després esdevenir un Estat amb relacions normals amb la resta del món? ¿Hi està d'acord?

És, en efecte, la proposta que fa el Califa. Ens equivoquem en creure que afirmant que l'Estat Islàmic és el mal absolut hem solucionat el problema: no fem més que alimentar-lo. Els estats, incloent-hi els democràtics, ignoren la moral. La política és una qüestió de relacions de força i d'intel·ligència nacional, no pas de moral, d'ètica, de repartir punts bons o dolents. Voler la guerra quan no s'ha intentat tot el que la pau permetia és violentament homicida. Prosseguir aquesta guerra és entrar en el joc de l'Estat Islàmic: això és precisament el que espera perquè sap que l'armament sofisticat de l'Occident pilotat per funcionaris de la guerra no podrà fer res contra una guerrilla de soldats disposats a matar i morir. En fer la guerra, fem exactament el que l'Estat Islàmic espera de nosaltres. Caiem a la seva trampa.

3. Una part de l'esquerra exculpa l'islam. Vostè argumenta la doble veritat de l'Alcorà. Hi ha, alhora, un Alcorà d'amor i un Alcorà bel·licista. Un ús polític i un altre de personal. Com també la Bíblia. Europa va tenir el filtre de la Il·lustració. L'islam, no. Vostè proposa que França sigui flexible en la laïcitat i que faci un pacte d'Estat sobre el religió islàmica. ¿Pot explicar els seus arguments?

A l'Alcorà hi ha, en efecte, moltes sures que permeten legitimar l'Estat Islàmic i unes quantes que el condemnen. Les democràcies han d'arribar a un acord amb l'islam que es basa en el grapat de sures pacifistes que inviten a no matar («matar un home és matar-los a tots, salvar un home és salvar-los a tots»), a augmentar la saviesa i la reflexió («cal augmentar la seva ciència, anant a buscar a la Xina i tot»), a practicar la tolerància («que no hi hagi coacció en matèria de religió»), en comptes de basar-se en les sures homòfobes, antisemites, fal·lòcrates, sexistes, bel·licistes, que també n'hi ha. L'Estat francès hauria de fer un pacte amb tot l'islam que optés per l'islam de pau i de tolerància a fi de lluitar contra l'islam que hagués triat ser un islam de guerra i d'intolerància.

4. L'experiència demostra que molts combatents islamistes no han llegit l'Alcorà. Acudeixen a l'EI o a Al-Qaida per donar un sentit a les seves vides. Els sociòlegs opinen que ha fallat la integració. ¿Hi està d'acord?

En efecte, múltiples causes expliquen per què els joves s'incorporen a les files de l'EI. Entre aquestes, la desaparició a l'Occident de la figura de l'autoritat, el pare, que es la figura de l'ordre i del sentit, un punt de referència que permet lluitar contra el nihilisme de la nostra època. L'EI garanteix una comunitat soldada; un ideal compartit; una visió del món simplista, sense que calgui reflexionar, n'hi ha prou amb adherir-s'hi i obeir; una ideologia fàcil que promet el paradís per als amics i l'infern per als enemics; un capitost que dicta la llei, el califa, amb qui es pot experimentar el plaer de l'obediència que solidifica per un preu mínim els qui busquen un sentit a la vida.

Evidentment, la lectura integral de l'Alcorà no és necessària. ¿Vostè es pensa que tots els marxistes s'han llegit el *Capital* de Marx? ¿I els cristians la totalitat de la Bíblia? Jo conec una gran quantitat de psicoanalistes que són ben lluny d'haver llegit Freud —no dic pas: tot Freud—. Això no ha impedit ni al cristianisme, ni al marxisme ni a la psicoanàlisi dominar àmplies zones del planeta.

5. Qüestiona com a ineficaç la resposta emotiva de la població: selfies, flors, «jo sóc Charlie», resar per París, ara per Brussel·les. ¿Quines altres solucions proposa?

Una solució que pensi en la pau abans de recórrer a la guerra. No estic pas en contra de la guerra en totes les circumstàncies, però ha de ser l'últim recurs després d'haver-ho

intentat tot a favor de la pau. En primer lloc cal recórrer a la diplomàcia, que permetria activar les relacions amb països amics de l'EI, amb els quals, em sembla, mantenim excel·lents relacions comercials i polítiques: Turquia, l'Aràbia Saudita (l'Estat francès acaba de concedir la Legió d'Honor al seu príncep hereu), Qatar (França li cedeix béns patrimonials i li ven un equip de futbol parisenc). Una política de pau que es basés en el principi de sobirania de cada país en el seu territori tindria interès a no ser solament nacional. Li caldria assolir una dimensió, si no mundial, almenys europea. Però entre els caps d'Estat europeus, no n'hi ha cap que tingui la capacitat històrica per prendre aquesta iniciativa.

A falta d'una solució obtinguda per les cancelleries, és possible activar els serveis secrets i l'aparell d'Estat, discret i secret, però eficaç per obtenir informació. Llavors, els comandos, que, de les forces armades, em semblen més adients que l'arsenal de submarins o portaavions, podrien lluitar sobre el terreny contra tropes nòmades i mòbils que es desplacen pel desert amb camionetes descobertes. Bombardejar sempre comporta matar víctimes civils que els combatents prenen com a ostatges. I matant innocents s'alimenta l'odi contra els qui bombardegen, cosa que uneix les víctimes darrere els capostostos de l'EI que són bombardejats. En bombardejar, s'envia els bombardejats als braços de l'EI.

6. Vostè diu que Mitterrand va afavorir la creació del Front Nacional. ¿Ho pot explicar?

El 1983, amb la conversió al liberalisme, va renunciar a l'esquerra, i això el va afeblir en el seu propi camp. Per poder ser reelegit, li calia, més que tornar a mobilitzar el seu camp legítimament decebut, fraccionar el camp del davant. Era una cosa més fàcil d'aconseguir. El Front Nacional era una ocasió formidable per dividir la dreta republicana fent-li perdre electors, vots i escons. Mitterrand es va enfortir gràcies a la feblesa de la dreta que ell havia debilitat així. Però, com l'aprenent de bruixot, no es va imaginar pas que la seva creació se li escaparia de les mans. A ell tant li fa, allà on és avui: va poder ser reelegit i mantenir-se catorze anys al poder, era el seu únic objectiu. Encara que França quedés destrossada. Mitterrand només es va estimar a ell mateix, vet aquí la clau que permet entendre la seva trajectòria en la història. El que menys el preocupaven eren França i l'esquerra.

7. *¿Creu que la idea d'Europa ha fracassat? ¿Tant la idea d'Europa com a superadora de les guerres del segle XX com la del mercat unit per competir amb els Estats Units, la Xina, Rússia i el Japó?*

Els tecnòcrates s'han proposat crear Europa quan ja era morta. Va ser gran a l'edat mitjana, al Renaixement, durant la Il·lustració, al segle XIX. Però les dues guerres mundials la van matar. D'ençà de llavors, assistim a un intent desesperat i lamentable de reanimar un cadàver. L'Europa d'avui és l'Europa dels diners i del mercat, de les finances i del capital, dels banquers i dels mercaders, que exigeix sagnar en carn viva un poble que no pot més. Quan la Xina decideixi menjar-se Europa sense contemplacions, no en quedarà res...

8. *¿A què es deu l'ascens de la xenofòbia, l'antisemitisme, etc.?*

La misèria, la pobresa, la pauperització, el domini del liberalisme sense restriccions, la negació de la dignitat dels pobles, la humiliació de milions de persones, la proletarització del món, la precarietat generalitzada per la globalització, el regnat absolut dels diners, la impunitat dels poderosos quan són delinqüents, l'embrutiment dels pobles transformats en populatxo pels mitjans de comunicació, l'adoctrinament ideològic amb la televisió com a droga addictiva, el cinisme dels qui ens governen, el menyspreu per la cultura substituïda per la diversió de baixa qualitat, la contaminació de totes les coses pel mercat, que imposa la seva llei. Etc. Abolir la dignitat d'un ésser o d'un poble significa convertir aquest ésser i aquest poble en una bèstia furiosa, ja que està ferida.

9. *¿Què opina en general, o d'un en un, del paper dels pensadors occidentals en el conflicte?*

És difícil respondre d'un en un... Diguem que existeixen dues línies de força. L'una aplega els intel·lectuals que s'adhereixen al programa de Bush del 1991: llançar una Croada contra l'islam planetari. I hi veig la majoria dels intel·lectuals, amb Bernard-Henri Lévy com a mascaró de proa d'aquest vaixell de guerra. L'altra no s'hi adhereix. Però busco els noms... És la meua, com deu haver endevinat. En un temps d'histèria dels pobles, d'embrutiment de les multituds i d'estat de trànsit generalitzat de les

masses embriagades per l'olor de sang, és una posició que rep més cops que flors. Tant se me'n donen, els cops. Prefereixo rebre'n a ser cobert de flors per haver legitimat la injustícia.